

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
один раз на тиждень і руских свят
в 1/2 год пополудни.

Редакция, адміністрація
експедиції «Руслана» під ч. 1.
«Домбровського (Хорунщини) Екс-
педиція місцева в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Режлямації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 40 с. від стрічки. По-
дяки і приватні довесеня по
30 с. від стрічки.

Польське дневникарство про зложенє мандатів руськими послами.

(X) Нема ніякого сумніву, що четверго-ва ніч, памятна в соймовій літописи небувалою подією, зложенєм мандатів всіми членами руского клубу соймового, зробила незвичайне вражінє і на соймовій більшості і відібе ся далеким гомоном далеко поза межами нашого краю. Се зовсім щиро визнавали всі польські послы, з якими доводило ся опісли членам бувшого клубу соймового розмовляти.

Одначе польське дневникарство намагає ся всіми питомими єму лише способами затерти се вражінє а всякими сплетнями, викованими у власній кузні або при москвофільській ватрі, ослабити значінє сеї многоважної і далекосяглої події. Сеж ярка ілюстрація до тих нібито полагоджених дома польско-руських взаємин, про які так нерадо слухають члени польского Кола у Відні. Ся подія ярко освѣчує ту нібито великодушність соймової більшості в подагджуваню руских потреб і домагань культурних і розкриває се неблагородне самолюбство польскої верховодячої верстви. Коли і при інших нагодах інші народи в державі і поза державою мали доволі вже доказів сеї моральности польского народного самолюбства, то тепер мають повний сего доказ, котрий певно не причинить ся до приєднання симпатий для польскої верховлади в Галичині.

Тимто нічого дивного, що всепольське дневникарство, а навіть консервативні і ніби демократичні дневники польські, намагають ся виправдувати поступок польскої більшості соймової, а поступок руских послів представити яко неоправдану «демонстрацію». Они силують ся вмовити передовсім в цілий свѣт, що рускі послы зробили з дрібної справи гімназій велике політичне питанє, хоч та нібито дрібна справа є одним кілцем в цілїм ланцюху польско-руского питаня, бо справедливо назвав се др. Олесницький головним боєм польско-руским. Они намагають ся викрутити справу так, мов би то лише було відроченє, хоч сї відроченя повтаряють ся уже з черги кілька років і за кожним разом висувують ся інші мотиви. Они навіть до сего ступня перекручують правду, мов би то польскої молодіжи діяла ся кривда, бо нібито для неї треба пильнійше заснувати нові школи середні, як для Русинів, хоч, як справе дливо підніє п. Барвіньський, що за міністерства д-ра Гартля дістали Поляки 8 нових шкіл середних, а Русини ані одної (остання гімназія, тернопільська, основана за міністерства д-ра Білянда).

Але цікаво, що в тих відзивах польских дневників про четвергову подію ще яснійше і виразнійше виявило ся, о що головню розходило ся польскої соймовій більшості. Вставленє до державного бюджету на 1903 р. квоти на руску гімназію міністром д-ром Гартлем — се casus belli для польского Кола, котре не може стерпі-

ти сего, щоби Русини могли навіть подумати собі в мрії, щонебудь осягнути без ласки польскої більшості від центрального правительства. Отже о ту незалежність Русинів, о ту курателю над руским народом затремтіли братні польські серця в Колі і розлютували ся на ворожого Німця, котрий поважив ся зазначити, що Русинам належала-б ся гімназія, що поважив ся тим пригадати галицькому соймови єго обовязок подбати про культурні потреби руского народу. Одначе ніякі викрути, ніякі оправданя польского дневникарства не зуміють змити сеї кривди, яку заподіяно рускому народови, не зітруть сорому, яким вкрила ся польська більшість соймова перед цілим свѣтом.

Промова посла Барвіньського

в краснім соймі д. 29. жовтня 1903 в справі рускої гімназії в Станиславові.

Коли я тут в справі рускої гімназії в Станиславові записав ся до слова, то не в тій думці, щоби вас, мої панове, переконувати або наклонювати до зміни вашої давнє вже зробленої постанови, але для того, щоби тут іменем руского клубу і іменем всего руского народу піднести рішучий протест против поступованя соймової більшості що-до культурних потреб і домагань руского народу, — нехай на листах літописи сеї палати буде на вічну память грядучих поколінь записано, як полагоджують ся наші найконецнійші домаганя, що мають на цілі духовий розвиток руского народу.

Від кількох літ живо займає справа заснованя рускої гімназії в Станиславові уми всеї нашої суспільности, она стала всенародним домаганєм, около неї скупилася вся увага обісної сесії соймової і викликала важке пригнобленє, з якого не може визволити ся і та соймова більшість, хоч намагає ся свому поступованю надати всякі позори легальности і справедливости.

Арт. 19. основних законів державних заporučає вправді і рускому народови рівноправність і ненарушиме право до збереженя і плеканя рускої народности і языка, заporučає рівноправність і рускому языкови в школі і постановляє, що заклади наукові мають бути так уряджені, щоби без ужитя примусу до вичученя другого языка краєвого кожда з народностей одержала потрібні средства до образованя в своїм языці. Отже коли ми домагаємо ся заснованя руских шкіл, то домагаємо ся лише призваня прав заporučених нам законами, руководимо ся сею педагогічною засадою, що найвідповіднійше є подавати молодіжи науку в єї рідній мові, домагаємо ся того самого, що признано для ваших дітей, коли в галицьких середних школах замість викладної мови німецької заведено мову польську.

Однак як на вищих полях, так і на шкільнім полі обмежено права руского народу і скривлено ту справедливу засаду основних законів. Ваші політики, котрі так гарно говорять про автономію, показали ся автономістами лише для себе, а супроти руского народу, тут дома, виступають явними централістами. Краєвий закон з 22. червня 1867 про викладний язык в народних і середних школах, в арт. 7. робить зависимим заведенє рускої мови в середних школах

від ухвали не лише кр. сойму, але й від опінії рад повітових. Коли отже польскої народности прислугує упривілейованє становище, що польський язык викладовий є в усіх середних школах, які наслідком дійсної потреби заводять правительство, то заспокоєнє сеї потреби для руского народу зроблено зависимим від ласки соймової більшості. Тій обставині треба приписати, що в Галичині на 42 державні школи середні є ледво 4 рускі гімназії і то по 40-літних змаганях руского народу в тім напрямі.

Домаганя о засновуванє руских гімназій стрічали все найріжворіднійші перепони. Висовувано передовсім проти нашого домаганя брак наукової мови, хоч в тій хвилі, коли заведено польський язык викладовий замість німецького в 60-их роках, не було таких польских шкільних книжок і пок. книгар Вільд зібрав групу професорів гімназійальних, щоби на борзі взяли ся до перекладу німецьких учебників на польський язык. Нині вже і що-до руского языка викладового сеї аргумент відпадає, бо маємо потрібні книжки.

Противники руских шкіл виступали ще до педавна, а деякі і нині не перестають виступати з аргументом, що нема для кого основувати руских шкіл. Але всі ті аргументи унали супроти факту, що рускі школи мають більше учеників, як можна було сподівати ся, що в руских школах послідувало переповненє, що рускі гімназії перестали бути також вже нормальними що до фреквенції і потреба конечно н. пр. львівську гімназію руску розділити на два окремі заклади. Але противники засновуваня нових руских гімназій хватають ся тут нового викруту і починають говорити про штучну фреквенцію, про неприродне переповненє, про нагонюване молодіжи до руских гімназій.

Хто навмисне не заплющує очий на вислід примусу в народних школах, на значний зріст фреквенції в народних школах, на зріст освѣдомленя широких верств народних, на почуванє навіть між селянами рускими потреби висшої шкільної просвіти, той не посміє заперяти, що значний вплив молодіжи до середних шкіл є штучною, неприродною проявою. Се зовсім природне переповненє середних шкіл є непорочно шкідливе для науки і для удержаня карности, для вихованя, а дасть ся усунути лише помноженєм середних шкіл в Галичині, а потребу такого помноженя узнав і речник ц. к. Ради шк. кр. Таке значне переповненє є і в Станиславові, се також призвала ц. к. Рада шк. кр., і домагала ся від міністерства утвореня там філії, а руске населенє і рускі послы домагають ся від кількох літ безуспішно утвореня там рускої гімназії. Зовсім несправедливо отже покликає ся справозданє шкільної комісії на kwestę porządku, w którym gimnazya przerepniłone mają być dzielone, бо Тарнів дістав уже другу гімназію а що-до Ряшева вже також постановлено утворити другу гімназію. Черга як-раз отже припадає на Станиславів, а мимо того комісія не уважає «obecnie za wskazane» оснувати там гімназію, бо се мала би бути руска гімназія.

(Дальше буде).

Відозва

до загалу Русинів в справі удержання приватної жіночої семінарії у Львові.

На основі призовлення Міністерства просвіти отворило Тов-о Педагогічне з початком жовтня приватну жіночу семінарію. На перший рік зголосилося 17 учениць. Хотів так мале число зголосилося, то однак Товариство перевело вже цього року свою гадку і не зважало на всякі перепони і труднощі як також і на те, що власними силами удержує жіночу 5-класову школу виділову ім. Шевченка з правом публичности і кінчить щорічно рахунки сеї інституції значним дефіцитом. Товариство руководилося тим, що власні учительські сили, виховані в душі чисто народнім, плекані своєю мовою і історією — сеж великий, далекосяглий і позитивний здобуток на ниві нашого шкільництва і взагалі на полі народнього життя-буття українського народу.

Тогорічне число учениць семінарії безсумнісно за мале, щоби в оплат за науку, і так до половини знижених, можна було покрити видатки на локаль, уряджене, средства наукові, прибори шкільні і на гонорар для учительських сил. Грозить Товариству після обчислення дефіциту на квоту 2.000. Лишаєся отже лиш один вихід; просити нашу жертволюбну суспільність не забувати о нашій першій рускій жіночій семінарії, збирати при кожній нагоді як на празниках, забавах, вечерицях і т. д. датки і накладати собі самим місячний податок на сю ціль. Не просимо о великі жертви, бо знаємо, як наша суспільність перетяжена датками всякого рода. Просимо однак о часті і сталі жертви, особливо в сім першим році істновання семінарії, а єсьмо пересвідчені, що малі а часті датки зложать ся що місяця на потрібну суму.

При тій нагоді просить Виділ о численне вступлюване в члени Товариства, а ті члени, які мимо зазиву не вирівнали доси залежностей, звольте коначно зробити се в посліднім кварталі. Членська вкладка вносить 1 К., виписове рівнож 1 К.

Родимці! глядім в близьку і далеку будучність, бережім своїх власних інтересів і не даваймо нашим першорядним Товариствам і інституціям нидіти, або лиш слабо вегетувати.

Всякі грошеві посилки просить ся присилати на адресу касиера Тов-а педагогічного, проф. Андрія Алиськевича, ул. Кохановского ч. 15 Б.

У Львові, дня 29. жовтня 1903.

За Виділ Руского Тов-а педагогічного:
Іван Чапельський. А. Алиськевич.

Політичні вісти.

За приміром Мадярів починають Чехи ставляти далеко ідучі народні постулати. Narodni Listy покликуючи ся на військові уступки, зроблені Уграм, домагають ся сего самого для Чех, а іменн: чеських військових прапорів, відзнак, іменованя чеських офіцерів в чеських полках і т. п. Ситуация в Чехах взагалі заострює ся. Конференції послів до чеського сойму, в справі порозуміння, перервали ся і здає ся, що не буде вже більше засідань в сій сесії чеського сойму.

Гр. Стефан Тіса підняв ся утвореня нового угорського правительства і довів до того, що ліберальне стороництво прийняло его правительство програму. Ся скоро апробата партий по неприхильнім для пропозиції гр. Тіси становищу «комітету девяти» свідчить про се, як велике було пригноблене по причині безвихідного положення на Угорщині, яке трвало від кількох місяців і як радісно новитано першу надію виходу з того положення на рівну і безпечну дорогу. Того сам го гр. Тісу, котрий, знеохочений холодом, з яким прийняла его ліберальна партия 17. червня, відказав ся тоді від місії правленя, обсиано тепер цвітами. Однак помиляв би ся дуже сей, хто би думав, що се зміна настрою у Мадярів. То тільки зміна політики, політики угорського лібералізму, котрій уже від давна уляг горячий темперамент угорської природи.

Султан зволікає із відповідію на далекосяглий меморіал з Мірштег. Годі предвидіти, куди заведе его сей опір, що становить впрочім від часу берлинського конгресу одинокий вадний символ независимости Туреччини перед лицем Европи і одинокое оруже, яким султан боре ся о удержане своєї позиції суверена. Вість, яку подала «Independance Belge» про стягнене вигнаних французских конгрегацій до християнської турецьких провинцій, не заслугоє зовсім на невіру, яка єї стрінула. Таж в 1876. р. перед вибухом російсько-турецької війни не уступав ентузіязм значної часті турецьких християн фанатизмови магомедан, а на зборах міністрів і нотаблів в цілої турецької держави, одним з найгорячіших бесідників, які домагали ся, щоби залишено на тепер всякі релігійні спори і щоби християни і музулмани забули на все та получили ся разом в цілі оборони спільної турецької вітчизни — був як-раз вірменський пралат. Коли Туреччина оперла ся щиро і любовно на християнських жителів своєї держави і дала би їм рівноправність, то зискала би може через се одна з найліпших середників, що опізняв би справу унадку отоманської держави.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.** При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о скоре відновлене передплати, зглядно о вирівнане залежностей, та о приеднуване нам нових передплатників.

Новим передплатникам вишлемо даром, о скільки запас вистане, всі попередні числа з фейлетоном «Записки лікаря».

На грошевих переказах просимо дуже чітко виписувати адресу: «Адміністрация часописи Руслан».

Новинки.

— **Календар.** Ві вторник: руско-кат. Іларіона Вел; рим.-кат. Губерта. — В середу: руско-кат. Глікерії, Аверкія; рим.-кат. Кароля Бором.

— **Є. Е. Митрополит Шептицький** виїздить пині до Відня, а оісля до Риму на протяг одного місяця.

— **Заяви признаня руским послам.** Посол Барвіньский одержав отсю телеграму: «Протестуємо разом з Вами проти насильства; честь Вам за смілу оборону прав народу руско-українського!» — *Народна організація повіта Броди і Ваш виборчий комітет.*

З Радимна насіла отся телеграма: «Честь і слава певтомним борцям, з Вами сила, бо весь нарід. — *Русини Радимна.*»

— **До Вп. П. Президента ц. к. Ради шк. кр.** подаємо отсе письмо, котре ми дістали в справі школи рускої в Східниці від безсторонного Поляка і тому печатаємо его в оригіналі і просимо, щоби ц. к. Рада шк. кр. не допустила до такого покривдженя Русинів.

Schodnica, dnia 30/X 1903.

Wież Schodnica posiada od lat 30 szkołę z językiem wykładowym ruskim. Ponieważ skutkiem przemysłu naftowego, napłynęła tu znaczna ilość polskich robotników i urzędników, więc ci, za stosowną opłatą, założyli sobie prywatną szkołę polską, w której język ruski jest przedmiotem obowiązkowym. Stan taki trwał lat 5. Obecnie stosunki się zmieniły, bo ks. Peynar, znany z procesu o oszczerstwo, postanowił za jednym zamachem zniszczyć wolną szkołę polską, a szkołę ruską przemienić na szkołę z językiem wykładowym polskim. W tej złoźnej sprawie dopomógł ks. Heynarowi, rze dziwna, tutejszy paroch ruski, przewodniczący Rady szkół. miejsc, ks. Sawicki i to tak dalece, że 250 dzieci ruskich uczy się już w b. r. szkół z pomocą języka polskiego jako wykładowego. Ks. Sawickiemu przyszła znów w pomoc napływowa klika kupców i nafiarzy, którzy opranowawszy Radę gminną, przeprowadzają w niej uchwały na swoją korzyść. Rozgoryczenie między ludem ruskim bardzo wielkie, a nie mają nikogo, ktoby stanął w ich obronie. Do szkoły dzieci posyłać nie chcą, nazywając ją szkołą żydowską, bo w Radzie gminnej przeważają żydzi kupcy. Nadmieniam, że szkoła ludowa tutejsza zaprowadziła już w b. r. szkół. język wykładowy polski, ale dzieje się to niby bez wiedzy władzy szkolnej. Wczoraj t. j. 29. paździer. odbyła Rada gminna posiedzenie i uchwaliła domagać się od władzy szkolnej zatwierdzenia języka polskiego jako wykładowego. Ponieważ reorganizacya tej szkoły ruskiej z 1-kl. na 3 klasową nastąpiła w b. r.

ЗАПИСКИ ЛІКАРЯ.

Переклала Маруся Полтавка.

Поміри проф. Грубера виказали, що довжина кормового проводу в Европейців збільшає ся значно в напрямі з полудневого заходу на північний схід. Найбільшу довжину кормового проводу подибуємо в північній Німеччині, а особливо в Росії. Се вяснюєть ся тим, що північно східні Европейці кормлять ся менше легкостраним їдлом, як полуднево-західні. Такого рода спостереженя дають фізіологам привід до «рожевих надій» на поступенне тілесне перероджене і «видосконалене» чоловіка під впливом раціонального живлення. Кормлячись протягом многих поколінь такими концентрованими хемічними складниками, які переходили-б в кров без співучасті травячих соків, людський організм міг би в значній мірі позбутись від значної часті знарядів травлення і так заощаджений будівляний матерьял і матерьял, потрібний для піддержаня їх діяльности, міг би йти на скріплене більше благородних, висших органів. (Съ-ченюв).

І як-раз в огляду на сі «висші, благородніші органи» видить дехто ідеал організації

чоловіка взагалі в зведеню до нулі цілого знаряду травлення людского тіла. Спенсер іде ще дальше й витає щезане в культурних людий таких вроджених дикарям прикмет, як ніжність вишних чувств, бистрість помічання, зручне уживане оружя і т. п.

В наслідок загального антагонізму поміж чинностями фізичними і більше скомплікованими т. є духовними, виходить — як впевняє він — що ся перевага низшого розумового життя перешкадає висшому розумовому житю. Чим більше духовної енергії зуживає ся на переймане змінних і скоро проминаючих вражень вишних, тим менше лишаєсь єї на спокійне, розважне думане.

Культурне жатє успішно й енергічно іде на зустріч подібним ідеалам. Орган нюху прийняв вже в нас зовсім зародковий вигляд; сильно ослабла спосібність скірних нервів, яких задачию є, реагувати на зміни температури і управильнювати продукцію тепла в організмі; заникає железиста тканина в груді жінки, замітний значний занепад половой сили, кістки стають чим раз тоншими, перше й два останні ребра виявляють наклон до щезненя, зуб мудрости переминив ся на зародковий орган і в 42% Европейців зовсім его нема; пророкують, що як щезнуть зуби мудрости, то за ними слідом підуть і сумежні з ними кутні зуби; кормовий провід стає коротшим, число лисих збільшає ся...

Коли читаю про дикарів, про їх витревалість, про ніжність їх зверхних чувств, — мене обгортає тяжка зависть і я не можу погодитись з думкою — що ми справді мусимо необхідно і неминучо втратити се все? Гвіянець скаже, кілька муцин, жінок і дітей перейшло туди, де Европеець завважає ледви слабі і невиразні сліди на стежці. Коли до Тайтянів прийав природознавець Коммерсон зі своїм слугою, Тайтяни повели носами, обнюхали слугу і сказали, що се не муцина, а жінка; се й справді була Коммерсонова любка, Жанна Баре, яка товаришила єму в подорожи навколо світа в одежі слуги-муцини. Бушмен в в силі кілька день нічого не їсти, з другої сторони він може находити собі поживу там, де Европеець умер би з голоду. Бедуїн в пустини підкріпляє свої сили за цілий день двома глотками води і двома жменями праженої муки з молоком. Коли інші дрожать від холоду, Араб сить босий в відкритому шатрі, а в полудневу спеку він спокійно дримає на розпаленім піску під соняшним промінем. На Огненній Землі Дарвін бачив з корабля жінку, яка годувала грудьми дитину: вона підійшла до судна і лишилась на місці з одної цікавости, хоть мокрий сніг падаючи, таяв на її голих грудях і на тілі її голої дитини. На тій самій Огненній Землі Дарвін і его товариші добре закутані тиснулись до горючої ватри і все таки мерзли, а голі дикарі, сидячи далеко від

за посередnictwem тут starostwa, nie ulega więc wątpliwości, że władza poprzez jednomyślną uchwałę gminy (tylko jeden członek, Marian Medycki, dyrektor administracyjny lwowskiej Kasy oszczędności energicznie zaprotestował przeciw hakatyzmowi polskiemu) i odwieczna wieś ruska tyle zyska na przemyśle naftowym, że nie będzie nawet mogła uczuć swych dzieci w języku rodzinnym.

— **Питомці бурси ремісничо-промислової** у Львові устроїли вчора вечером попис власної оркестри і хору. На програму зложили ся крім продукцій оркестральних також сьпів хору і патріотичні деклямації. Численно зібрана публіка, серед якої було також кільканадцять пань, оплескувала кожду виконану точку програми, видячи в праці питомців охоту до образования і визнаючи того духа патріотизма, що проникає молоді серця наших будучих горожан. Шкода, що крім п. п. Ференцевича і Оприска, решта виділових бурси не прийшла лично пересвідчити ся про поступ і охоту питомців до дальшої праці на поли музики.

— **Подяка.** Виділ огневої сторожи «Сокіл» в Романівці складає отрим Світлій Дирекції Краківського Товариства взаїмних обезпечень щирю подяку за дарунок 20 К, які одержав в нагороду за рятуюнок при гашеню огню в Галуциндах. За Виділ: *Павло Цибровський.*

Наведена подяка за нагороду є цінним доказом, що організовані по селах огневі сторожи на статистиках львівського «Сокола» сповняють як найкраще свою задачу і заслугоють на се, аби ними щирійше заняв ся загал нашої суспільности. В нинішних критичних часах пожарів в кожній громаді повинна бути огнева сторожа «Сокола», тим більше, що львівський «Сокіл» улежнує заходи около заснованя пожарних філій, посередничить при закупні сикавок і огневих приладів та висилає своїх інструкторів до вичученя, як поводити ся при гашеню огню. Зимова пора, коли звичайно є більше свобідного часу, як-раз надає ся до засновуваня пожарних сторожий, які, не дай Боже, в случаю нещастя пожару, з весною можуть вправлені станути до борби з грізним живлом. Організація нашого народа в нинішних тяжких часах повинна розвивати ся у всіх напрямках. Покажім, що на наших устах не лише «великих слів велика сила» але що ми справді здібні перевести ті слова в діло!

— **3 Яворова** доносять нам, що конче придав би ся там адвокат-Русин і лікар-Русин. Численна клієнтеля, передовсім руска, запевнена, бо місто і повіт освідомлені і кожний Русин радше спшив би о пораді до свого, чим мав би спомогати чужих. Яворівський повіт — треба знати — має 80-73% руского населеня, а лише 11-76% Поляків, а решту Німців. На жаль однак руским хлібом годують ся всі інші, лише не своїм.

— **3 Чорткова** доносять: З сельских громад вибрано до ради повітової: Антопа Горбачевского, адвоката з Чорткова; о. Івана Михалевича, декана з Білобожниць; Альфреда Досхота, властителя дібр а Чорткові; Йосифа Асадчука, господаря; К. Бабяка, господаря в Угрина; о. Івана Годзієвського і Шманьковець; Франка Паробчака, господаря з Ромашівки; Франца Борякевича з Білобожниць; Івана Кульбу з Білої; о. Леонарда Мочаровського, римо-кат. пароха з Хомяківки; Івана Давидюка, господаря; о. Олександра Мата-

нюка. Крім о. Мочаровського всі вибрані в Русинами. Мазурскі кольтоністи з Білої, Вигнанки та Хомяковець зголосили протест.

— **Псевдозаступники** руского народа в соймі. По сесесії послів з руского клубу зі сойму остали в соймі ще три послі, що уважають себе Русинами. Але лише один з них являє ся на засіданях, а є ним п. Ксен. Охримович. Поява п. Охримовича в соймі викликає у его товаришів Поляків іронічні насмішки. Так прим. в суботу сей послі хотів забрати слово до двох позицій бюджету, але так захрип, чи забув говорити, бо від більше як 10 літ ніколи в соймі не відзивав ся — що не міг сам навіть попросити о голос. Виручив его в сім его сусід пос. Маріевский. Маршалок, розуміє ся, уділив голосу тому, хто просив. Пос. Маріевский звиняє ся, що то не він хоче говорити. На салі настає сьміх і чути голоси на адресу п. Мар.: «Говорити по руски!» Вкінці встає п. Охримович і ледви чути голосом просить о підвищене субвенції для Руского Тов-а педаг. з 200 на 300 К, а сойм з «великодушности» годить ся на се. Крім того найшов ся ще другий оборонець руских справ: пос. Мерунович, котрий попередв просьбу Р. Тов-а педаг. о запомогу для школи авальфабетів. Небавом може почуємо, що Рутовські, Дзедушицькі і т. п. будуть ставляти внесеня на засновуванє руских гімназий, виступати против рентових осель, бюр праці і т. ин. Часи змінюють ся!

Між иншими сойм ухвалив субвенцію для руского театру 18.500 К, а петицію комітету будови руского театру у Львові о субвенцію на будову передав краєвому виділову до розгляненя.

— **Із Старого Самбора** доносять: Председателем тутешної повітової ради вибрано о. Григорія Василькевича, рус.-кат. пароха в Лужку вижнім, а его заступником п. Стефана Созаньского, властителя дібр.

— **Роздача нагород слугам.** Дирекція гал. Каси щадничої у Львові як в попередних роках від 35 літ, так і сего року роздасть дня 30. грудня грошеві нагороди домашнім слугам мешканців м. Львова. О нагороду можуть старати ся ті слуги, що привайменше від 15 літ служать без перерви у одного службодавця. Нагороджені перед б і більше літами можуть знова старати ся о нагороду. Потрібний блякет видає канцелярія гал. Каси щадничої за оказанем службової книжки. Виповнені і потверджені блякети має ся зложити в касі до 1. грудня с. р.

— **Нещаслива пригода в Альпах.** Перед кількома тижнями появил ся в часописях вістка, що на горі Шнеберґ коло Райхенау в долинішій Австрії пропав студент філософії Микола Мінько. Німецькі часописи в погоні за сенсациями висказали адогад, що він покінчив самоубийчою смертю. Сю ложну, нічим неоправдану вість простують тепер товариші покойного, котрі знали его від кількох літ. Пок. Микола Мінько був сином селянина з Морозович, самбірського повіта. У Відні студіював славистику і належав до найдібнійших учеників професора Ніґча. Сего року він укінчив університетські студії та готовив ся до докторату і в тій цілі вибрав ся в наукову подорож. Як пристрасний любитель штуки подорожував в часі послідних ферій по Німеччині, звидів галерію образів в Монахові, в Ляпску, оглянув Мерау, Триест, з поворотом звидів Ішль, Іне-

брук, а наконець хотів ще перейти гору Шнеберґ. Дня 8. жовтня прибув да готелю в Гогшнеберґ і полишивши в нім свої річи, удав ся з двома місцевими товаришами на вершок Шнеберґу оглядати схід сонця. В ночи з 8. на 9. жовтня переночував в т. зв. Фішергіте, а досвіта розійшов з товаришами, умовивши ся прийти ріжними стежками до одного місця. Від сеї пори пропав без вісти. Імовірно мусіла захопити его сніжна буря, що зірвала ся того дня в горах, і певно скинула его в пропасть. До нинішного дня не удало ся альпейскому „Turisten Rettungs-Verein-ovi“ пошати на его сліди. Товариші покойного пишуть про него: Ми втратили в нім найкрасшого товариша, чоловіка науки і знаня, а нарид втратив доброго сина. Був то перересічний студент, — всесторонно образований, а особливо на поли красної штуки проявив велике знанє. В тов-і «Січ» був головою научного кружка. В послідних днях писав своему братови пароху в Гребенові: «В країні своєї штуки я віджив. Я вповні вдоволений зі своєї подорожи. Тепер не задержуючись вже нігде, їду до Тебе, бо мені вже банно за ріднею і рідними сторонами».

— **Робітничі заворушеня в Парижі.** Від двох неділі запанувало поміж парискими робітниками велике обуренє проти бюр посередництва праці, яким закидують визиск. Се обуренє виступило з елементарною силою дня 29. м. м. Іменно в біржі праці збирало ся того дня до 4.000 робітників, різників, пекарів і т. п., щоби вислати до парламенту депутацию з просьбою знесеня бюр посередництва. Коли префект поліції побачив, що розярене між зібраними прибирає щораз більші розміри, зарядив всякі середники осторожности, і коли товпа стала виходити із зборів, вислав проти неї відділ поліції, щоби єї розділити. Тимчасом товпа, побачивши се, кинула ся на поліцію з палицями і по хвилі прийшло до формальної битви. Робітники поривали з поблизьких каварень столи, склянки та фляшки і кидали ними в поліцію і народову гвардию, що прийшла поліції в поміч. Засипувано коням очи піском, обливано поліцію сірчаною кислотою, заколювано їх ножами. Вислід борби був такий, що шістьох гвардістів стягнуто з коний, трох поліціянтів ранено тяжко, а 16 лекше; також ранено тяжко 16 маніфестантів, а 31 — переважно молодих хлопців — арештовано. Вкінці удало ся поліції замкнути улицю перед робітничою біржою. Пополудни поновили ся заворушеня. Богато робітників полишило ся ще в біржі і звідтам кидали на поліцію, чим хто міг. Прийшло до борби, в часі котрої ранено в руку директора поліції, Туні. Вкінці по довгих і завязтих битвах змогла поліція опорожнити біржу і обсадити війском. Арештовано загалом 70 осіб, між ними адміністратийного секретаря робітничої біржі Ляпорш. Ранено около 70 робітників і 62 поліціянтів та агентів. О 7. год. вечером настав спокій.

— **Вибух пороху.** Причиною катастрофи на стації Жмеринка на Поділю — про що ми вже доносили — був вибух 80 фунтів бездимного пороху. Сей порох віз в клунку якийсь подорожний і кинув на него з необорожности недогарок папіроски.—Справа представляє ся в подробицах ось так: Оводі виїхав по півночі з Одеси тигарово-особовий поїзд до Києва з возами переважно IV класи, в котрих було повно подорожних. Рано прибув поїзд до стації Жмеринка і ту почато виладовувати товари. На стації зібрало ся багато людей, переважно властителей товарів. Нараз в хвилі, коли служба покінчила виладовуванє, наступив страшенний вибух в однім з особових возів. На пероні настав страшенний заколот, а по хвилі представив ся присутним відражающий вид. Один віз розлетів ся на куснички, а по обох его сторогах кільканадцять осіб у крові, а около сорок осіб кликало о поміч. Ту і там лежали повідривані руки, ноги, пальці; якийсь жид мав випалені очи, а ціле лице попарене; одному подорожному зірвало шкіру з голови. Були се переважно убогі люди-зарібники і ровобранці. Сейчас покликано на місце катастрофи усіх лікарів, що мешкали в Жмеринці. Чотирох ранних відослано сейчас на ношах до шпиталя, однак они померли в дорозі. Цілу ніч заходили ся лікарі в шпиталі коло операцій і осмотров — деяким треба було сейчас відтинати руки або ноги; многі позістали каліками на все. Жмеринським лікарям мусіли помагати еще лікарі з трох найблизьких міст, котрі на вість про катастрофу прибули на місце найблизькими поїздами. — Загалом жертв кататрофи начислено 62: 50 подорожних, переважно молодих-вояків і 10 із служби. Чотири особи померли уже, 11 є без надії житя, 10 є тяжко ранених, прочі лекше. Двадцять осіб треба було сейчас відставити до шпиталя в Києві.

— **Дрібні вісти.** Суд присяглих в Коломиї засудив оводі 17-літнього парубчака з Гриняви, Николу Ренена, на 8 днів арешту за обиду віята, сповнену на стовпцях одного з львівських тижневників. — Звісний дослідник римської старини, проф. Теодор Момзен дістав в ночи, дня 30. жовтня сильний мозковий удар. Хорий лежить без памяти, а лікарі не мають надії у-

ватри, обливались потом. Якутів за їх витривалість на холоді називають «зелізними людьми», а діти Ескімосів і Чукців виходять голі з теплої хати на 30° морозу...

Адже-ж для нас усі отсі люди — єства з зовсім иншої планети, з якими ми не маємо нічого спільного, навіть в самому розумінню здоровля. Наш культурний чоловік перейде бо-сий по росяній траві, — і простудить ся, проспять ніч на голій землі — і стає калікою на ціле житє, перейде пішка 15 верст — дістане єіновіт. І при всім тим ми вважаємо себе здоровими! Під рукавичками й руки ваші швидко стануть так само вразливими на ход, як і ноги, і «промочити руки» значить буде те саме, що тепер «промочити ноги».

І Бог знає, що ще жде нас в будучині, які дарунки й вигоди приготовлює для нас розвій культури! Як «нераціональним» буде для нас звичайне їдло, так «нераціональним» стане й звичайне повітре: воно буде занадто рідким й брудним для наших малевьких ніжних легких; і чоловік носити ме при собі апарат зі згущеним кисенем і дихати ме ним крізь рурку; а коли нараз зіпсуєть ся апарат, — то чоловік на вільнім повітрю, як ті риби, гинути ме від удуреня. Око чоловіка, завдяки вдосконаленим склам, видіти ме за 10 верст комаря, бачити ме крізь мури й землю, а само стане подібно, як нині часть нюху нашого носа, зародковим, запаленим органом, який щоденно треба буде спри-

чувати, промивати й чистити. Ми й тепер живемо в безпереривнім опьяненю; з часом вино, тютюн, чай окажуть ся надто слабими побуджуючими средствами і людскість перейде до иньших сильнійших отруй. Заплідненє відбуватись ме штучним способом, бо оно стане для муцниці занадто невгідним, а любовне чувство буде вдовольтись пристрасними обіймами і подражненнями, без всякого «бруду», як се м. лює Гісманс в «Là-bas». А може бути, що справа піде ще й дальше. Проф. Айленбург цитує одного з найновійших німецьких письменників, Германа Бара, який мріє про «по-за полове розкіш» і про «замінєне низких еротичних оргів більше ніжними нервами». Після думки Бара, двадцятому вікови належить зробити «великий винахід третього роду між муцнявою а жінкою, який не буде потребувати більше ані мужеских, ані жіночих половых оргів, бо сей рід з'єдиняє в своїм мозку (!) всі ціхя обох полів і після довгих проб научив ся дійєвність заступати позорами».

От се той ідеальний мозок, що освободив ся від всіх рослинних і звірячих функций організму! Уельс в своїм знаменитім романсі «Боротьба євітів» за блідними красками начеркнув образ марсіяннина В дійности він далеко сильнійший, безомічнійший і осоружнійший, як в зображенню Уельса.

(Дальше буде).

держати єго при житю. — В Пентній коло Ропиці рускої, горлицького повіта, отворено вчера поштову складницю.

— **Переписка адміністрації.** ВПр. о. Ст. Дон. в Бор. До 14/1 н. ст. 1904 прийде нам ще 2 К 20 с. — ВПр. о. др. Гр. в Стан. Ще прийде для нас 1 К 70 с. — ВПр. о. П. Біл. в Зар. Прислани 10 К почислено за оповістку. Передплата заплачена до 14. н. ст. липня 1904

Пам'ятаймо на Товариство за помози церков імени св. Петра у св. Юра у Львові і вступаймо громадно в єго члени. — Членська вкладка вносить: 1 К від особи а 5 К від церкви, громади, брацтва, товариства і т. п. річно і 1 К вишого одноразово.

Наука, штука, література.

— **З Львівської Фільгармонії.** Сезон Львівської Фільгармонії, яку веде тепер п. Літинський, почав ся в минулім тижни. Крім військових оркестр будуть виступати на концертах визначні артисти світової слави.

Ві вторник дня 2. с. м. буде фільгармонічний концерт знаменитого надвального п'явіста Альфреда Грінфельда, який своїми виступами перед двома літами здобув собі у Львові славу. А Грінфельд належить до нечисленного круга артистів, що тішать ся всюди незвичайною симпатією, тому дирекції Фільгармонії повело ся повискати єго ледве на один концерт.

Телеграми

з дня 2. надоліста.

Будапешт. Угорський сойм, який збере ся з кінцем сего тижня, найперше приступить до вибору нової президії. Новий президент предложить соймови яко першу точку нарад бюджетову провізорію і закон про військову банку.

Відень. Гр. Кен-Гедерварі приїхав ту вчера в полудне з Пешту, а гр. Тіса по авдієнції у монарха повернув до Пешту.

Париж. Гр. Лямбдорф, російський міністер заграничних справ, по кількадевним побуті в Парижі в політичних справах, виїхав вчера рано до Дармштаду.

Президент Любе має поїхати до Риму околом 23. грудня с. р.

Мадрид. Страйк робітників в Більбао ще не покінчив ся, але страйкуючі поводять ся спокійно.

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові

уділяє своїм членам на 5 1/2% і 1% додатку на кошти адміністрації, за предложенням документів виказуючих достаточну гіпотечку.

ПОЗИЧКИ

СПЛАТУ

позичок розкладає догідно на рати до 10 літ. Сума позичок інтабульованих і за порукою: 1.239.243 корон.

Членом

може бути тільки обезпечений тревало в „Дністрі“ від огню.

Уділ

членський вносить 50 К, вписове 2 К. Число членів: 2.391 а 2.201 уділами на 125.050 К.

Вкладки

щадничі приймає „Дністер“ і опрцентує до 4% від ста. Сума вкладок на 1.256 книжках 1.103.333 корон.

Чистий

ЗИСК

розділяє ся частію на дивиденду для членів, частію на публичні добродійні цілі: на церкви, бурси, захоронки, школи і т. д. На ті цілі роздано дотепер в Товариства кредитового 10.840 корон.

ІНФОРМАЦІЙ

в справах позичок уділяє Дирекція і агенти.

31/12 1902.

ДИРЕКЦІЯ.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

ЛЬВІВ
РИНОК Ч. 10.

ДИМ
„ПРОСВІТИ“

одинокое руске товариство асекураційне, засноване в 1892. р.

обезпечає будинки, движимости, збіжє і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є надвишку в оплат розділяє межі членів яко звороти; в послідних трех літах виносив зворот 8%.

ДНІСТЕР

виплачує шкоди дуже скоро а оцінку шкід переводить разом з делегатом і місцевими членами. За 10 літ виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3.187.258 К.

ДНІСТРА

поліси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

ДНІСТЕР

посередничить при обезпеченях на жите в краківськїм Товаристві, відступає часть провізії з таких обезпечень на рускі добродійні цілі; длятого на жите треба обезпечати ся тільки через „Дністер“.

ДНІСТРА

фонди вносять з кінцем 1902. р. 833.364 К і всі уміщені в цінних паперах пупілярних.

ДНІСТЕР

уділяє агенції селянам особливо там, де єще не роблять дотеперішні агенти.

ДНІСТРА

агенти заробили вже 432 тисячів корон провізії.

**Всілякі
КУПОНИ**

вильосовані

цінні папері

виплачує без потручення провізії або контів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

**БАНКУ
Гіпотечного.**

**Colosseum
в пасажи Германів**

при ул. Соняшній у Львові.

← Від 16. до 31. жовтня 1903. →

величава програма:

Відділ I: 1) Увертура. 2) Alfons Marsano, трансформаційний акт на дроті. 3) Harry i Fredy, пародисти чародіїв. 4) Rhoda Burnhill, англійська сьпівачка і акробатична дансерка. 5) The 3 Roberts, ексцентричний акт музикальний і віртуози на фуюрках. 6) Людвика Deval, тирольська субретка. 7) The 3 Georgis, комічні акробати: „Сцена на літнім побуті“.

Відділ II: 8) Оркестра. 9) Дружина Blackley, галерія живих обротів сучасних майстрів. 10) Rozsika de Uhornay, угорська субретка. 11) Maxini i Antonio, уличні музиканти. 12) Людвиковский з новим репертуаром. 13) Американський біоскоп. 15) Концерт повної військової оркестри під управою свого капельмайстра.

Щоденно о 8. год. вечер представлено. В неділю і сьвята 2 представлення о 4. год. попол. і 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлено. Білети вчаснійше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го жовтня 1903.

(Прїїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годині				відходить о годині			
	6:10	з	Кракова, Берлина, Варшави, Відня	6:22	до	Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор	
	6:20	з	Чернівців (Галацу), Чорткова, Калуша	6:30	до	Підволочиск (Київ), Бродів дв. головний	
	6:50	з	Сокала, Рави рускої	6:43	до	„ „ „ дв. Підзамче	
	7:35	з	Самбора, Хирова	6:45	до	Лавочного (Пешту), Борислава, Дрогобича	
	7:40	з	Янова	8:25	8:35	до	Кракова Відня, Праги, Берлина
	7:55	з	Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче	2:50	9:05	до	Лавочного, Хирова, Калуша
	7:55	„	„ на дв. головний	9:15	до	Янова	
1:30	7:45	з	Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова	9:25	до	Самбора, Хирова	
	8:55	з	Кракова, Відня, Праги, Берлина	9:40	до	Белзца, Сокала, Любачева	
	9:57	з	Стрия	10:35	до	Чернівців, Потутор, Делятина	
	10:25	з	Яшова, Любачева	10:40	до	Тернополи, Потутор, дв. головний	
	11:15	з	Станиславова (Кересмезе, Потутор)	10:57	до	„ „ „ дв. Підзамче	
	1:10	з	Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава	3:05	до	Стрия, Хирова, Борислава	
2:15	1:25	з	Янова	3:25	до	Яшова, Любачева	
2:30		з	Підволочиск, Копичинців на дв. Підз. на дв. голов.	3:40	до	Самбора, Хирова	
	4:35	з	Стрия, Хирова, Борислава	Ніч			
	5:06	з	Підволочиск (Київ), Бродів на дв. Підз.				
	5:30	„	„ на дв. голов.	6:05	до	Станиславова, Жидачева	
1:40	5:40	з	Чернівців, Ідкай	6:15	до	Кракова, Відня, Берлина, Варшави	
	5:50	з	Кракова, Відня, Праги, Берлина	6:30	до	Янова	
	5:55	з	Белзца, Сокала, Любачева	6:40	до	Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова	
Ніч				8:05	до	Сокала, Рави рускої	
12:20	9:20	з	Чернівців, Букарешту	8:00	до	Підволочиск, Бродів гол. дворець	
8:40	9:50	з	Кракова, Відня, Берлина, Ясла, Риманова	9:20	„	„ дв. Підзамче	
2:31	10:00	з	Самбора, Сянека	10:42	до	Ідкай, Чорткова	
	10:02	з	Підволочиск (Київ), Бродів на дв. Підз. на дв. голов.	10:55	до	Кракова, Відня, Варшави, Праги	
	10:20	„	„ на дв. голов.	11:00	до	Підволочиск, Бродів дв. головний	
	10:40	з	Лавочного (Пешту), Хирова, Калуша	11:24	„	„ дв. Підзамче	
	3:09	з	Тернополи, Грималова на дв. Підзамче	11:05	до	Стрия	
	3:30	„	„ на дворець головний	11:11	до	Жовкви (лише що неділі)	
				4:10	до	Кракова, Відня, Праги, Самбора	

ЗАМІТКА: Пера нічна числить ся від 6. години вечером до 5. години 59 минут рано.

Час середно європейський рїкнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12. год. 36 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізнич. державних (ул. Красківских ч. 5.) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.